

SỐ 1604

LUẬN ĐẠI THỪA TRANG NGHIÊM KINH

Tác giả: Bồ-tát Vô Trước.

Hán dịch: Tam Tạng pháp sư, Đời Đường,
là Ba-la-phả-mật-đa-la

QUYỂN 1

Phẩm Thứ 1: DUYÊN KHỞI

Kệ
rằng: Nghĩa trí soạn các nghĩa,
Câu lời, đều thanh tịnh,
Cứu giúp chúng sinh khổ,
Lấy từ bi làm tánh,
Khéo nói pháp phương tiện,
Gọi là tối thượng thừa,
Vì phát tâm rộng lớn,
Lược dùng năm nghĩa hiện.

Giải thích: Luận Đại thừa trang nghiêm kinh, ai có công năng
trang nghiêm?

Đáp: Nghĩa trí có thể trang
nghiêm. Hỏi: Nghĩa trí làm sao trang
nghiêm? Đáp: Mở mang các nghĩa.

Hỏi: Dùng gì để mở
mang? Đáp: Dùng lời và
câu.

Hỏi: Dùng những lời gì và câu gì?

Đáp: Dùng lời không nhớ, dùng câu không nhớ.

Lời không nhớ là lời có thể đưa đến thành Niết-bàn.

Câu không nhớ là câu và chữ tương ứng nhau. Nếu lia lời và câu thì không sao thấu hiểu các nghĩa.

Hỏi: Vì sao phải trang

nghiêm? Đáp: Vì cứu giúp chúng

sinh khổ.

Hỏi: Chúng sinh tự khổ, vì sao phải cứu giúp?

Đáp: Do Bồ-tát lấy đại bi làm thể nên sinh tâm

thương xót. Hỏi: Nếu cứu khổ cho người là trang nghiêm

pháp nào?

Đáp: Là trang nghiêm pháp phương tiện do đức Như lai

khéo nói.

Hỏi: Pháp phương tiện nào?

Đáp: Đó là pháp của tối thượng thừa.

Hỏi: Vì ai mà trang nghiêm?

Đáp: Vì người phát tâm Đại thừa.

Hỏi: Dùng bao nhiêu nghĩa để trang nghiêm?

Đáp: Lược dùng năm nghĩa để chỉ bày.

Hỏi: Năm nghĩa ấy là gì?

Kệ đáp:

*Như vàng đã thành đồ,
Như hoa lúc đang nở,
Thí như bữa ăn ngon,
Như giải thích văn tự,
Thí như mở rương báu,
Thấy đều được vui mừng.
Năm nghĩa pháp trang nghiêm,
Vui mừng cũng như vậy.*

Giải thích: Năm thí dụ trong bài kệ là thí dụ cho năm nghĩa trang nghiêm. Cứ theo thứ lớp đó, thì có thể giúp cho người phát tâm Đại thừa tin mà hướng đến, nhận lời dạy bảo, tư duy, tu tập, chứng đắc.

Hỏi: Ý nghĩa đó thế nào?

Đáp: Thí dụ vàng là giúp họ tin vào và hướng đến, làm chuyển tâm họ. Dùng hoa đang nở để thí dụ là giúp họ thọ lãnh giáo pháp, chỉ bày cho họ. Dùng thức ăn để thí dụ là giúp họ tư duy chứng được vị ngọt của giáo pháp. Dùng giải thích văn tự để thí dụ là giúp họ tu tập, không nghĩ gì khác. Dùng mở rương báu để thí dụ là giúp họ tự giác ngộ, chứng Bồ-đề phần châu báu chân thật.

Bởi năm nghĩa trên đây mà phân biệt Đại thừa có công năng giúp

cho các người cảm thấy vui mừng, ưa thích.

Hỏi: nếu tự tính pháp kia vốn đầy đủ công đức thì còn phải trang nghiêm làm gì? Để giải đáp câu hỏi này, Kệ rằng:

*Ví như trang điểm đẹp,
Gương soi, sinh vui hơn,
Trang nghiêm pháp mẫu rồi,
Đạt vui mừng bậc nhất.*

Giải thích: Ví như lấy mỹ phẩm trang điểm cho pho tượng, nhưng nếu soi gương thì thấy vui sướng hơn. Vì sao? Vì có vừa ý, Bồ-tát cũng vậy, trang nghiêm bằng giáo pháp mẫu nhiệm, cho tâm mình hòa nhập vào đó thì cảm thấy vui sướng hơn. Vì sao? Vì được nghe giáo pháp.

Hỏi: pháp kia có công đức gì mà phải cần đến sự trang nghiêm?

Hay gắng gượng bắt người khác phải cung kính, tin nhận?

Kệ rằng:

*Ví như uống thuốc đắng,
Hết bệnh thì thấy vui.
Dựa văn mà giải nghĩa,
Khổ vui cũng như vậy.
Như thờ vua gian khó,
Thờ vua được oai lực.
Pháp khó hiểu như vậy,
Nhân đó hiểu pháp tài,
Như thấy của báu sinh
Vô phân biệt không thích.
Nghe pháp mẫu cũng vậy,
Không hiểu cũng không mừng.*

Giải thích: ba bài kệ trên đây lần lượt chỉ bày pháp mẫu có ba công đức:

Chỉ rõ công đức dứt trừ các
ngăn che. Chỉ rõ công đức do đó mà
được tự tại.

Chỉ rõ công đức do đó mà được vui
mừng. Hỏi: Nghĩa này thế nào?

Đáp: Như uống thuốc đắng, lúc đầu thì đắng, khó uống, nhưng sau khoan khoái vì hết bệnh. Pháp này cũng thế, trụ vào văn thì thấy khó, chưa nắm vị ngọt được, nhưng lúc hiểu nghĩa mới thấy vui, bệnh ngăn che bị phá hết. Như thờ vua nghiêm khắc, lúc đầu thấy khổ, khó làm vua vừa ý, nhưng sau thì thấy vui do vua ban cho oai thế. Giáo pháp này cũng vậy, khi suy nghĩ thấy khổ, sâu kín khó hiểu, nhưng tư duy hết mức

thì thấy vui vì được của báu, bậc Thánh lâu dài. Như thấy của báu, khi chưa nhận ra thì không thích, do cho là vô dụng, nhưng sau khi nhận biết rồi thì rất quý trọng vì biết có dụng. Pháp này cũng như vậy, lúc đang tu hành thì không thấy vui, cho là luống vô dụng, nhưng sau khi tu tập đến chỗ sâu, thì thấy vui sâu xa, vì biết công dụng của nó.

